

ZSIBÓI GERGELY

## Reggeli a szabadban

*Fakó jegyzet egy Manet-reprodukció hátoldalán*

A diákok egész télen a kerttel álmodtak. Reggelente az ajtó keskeny üvegszemén keresztül figyelték a kiszorult világot: a kavicsal szórt ösvényt, az apró, kerekded teret a szökőkúttal s a körülölelő padokkal. A kertet virágágások meddő árkai és posztoló nyárfák kerítették. Mindent belepett a hó. Úgy emlékeztek: a szökőkút peremén kis szobor ül, márványból vésett meztelen lányalak, amit most vastag nejlonburok véd a fagytól, s inkább csak sejteni lehet a körvonalait, de tudták: ott van, ott kell lennie.

Még tavasszal meglesték a kút kávján ülő lányt a házak közein keresztül. Egymásnak sem merték bevallani, de a szobrocška megbolygatott bennük valami zaklató érzést. Valahányszor elmentek a ház előtt, lopva odapillantottak, ott ül-e a lányka a kút peremén.

Ősszel határozták el, hogy új albérletbe költöznek. Elvágynak a belvárosi zajgó nyüzsgésből a taláalomra szétszórt utcák valamelyikébe, egy külvárosi kertes házba. Végigjárták a meghirdetett lakásokat. Jártak vak, elfeledett szobákban, láttak bútor-csontvázakat, melyekről minden emlék lefoszlott már, tapintottak falakat, melyek nedves, hideg kézzel marasztalták volna őket, és jártak házakban – kényelmesekben és fényesekben –, melyeket megfizetni nem tudtak volna. Az egyik este, mikor hazafelé baktattak, szemükbe ötlött az épület, mely a kertet rejtette s az ablakban a tábla: „Kiadó lakás”. Egyszerre villant a tekintetük, s egyszerre bólintottak.

Az időződő asszony körbevezette a diákokat, megmutatott mindent aprólékosan. Kényelmetlennek ígérkezett: sötét volt, itt-ott a falakon kiütöközött a penész, a bútorok szikárak voltak, kopottak, idegenek. De a fiúk jóformán körül sem néztek, mindegyre az ajtó felé sandítottak, mely a kertre nézett.

– Ennyi? – kérdezte egyikük csalódottan.

– Még van ez a kis kert is, menjenek, nézzék meg! – s kitérte az asszony az ajtót.

A ház ott állt, ahol a város és az erdő összeér, a kerítésen túl kérges tenyerű fák nyújtogatták ágaikat a szobrocška felé. A lányka márványszeme

őket kutatta, mosolyát inkább csak sejteni lehetett, de ezt a mosolyt tükrözték az ösvény gömbölyű kavicsai, a kút vize, a fák fehér törzse. A diákok megilletődve nézelődtek: milyen jó lenne itt olvasgatni, tanulni, vagy mást sem tenni, csak üldögélni a szoborral szemközt és nézni őt. Kilépni azonban egyikük sem mert.

– Mennyibe kerül? – kérdezték szinte egyszerre. Az asszony bezárta az ajtót, míg az árat mondta. Magasabb volt, mint bármelyik lakásé, melyet idáig felkerestek. A fiúk bólintottak:

– Kivesszük.

Azon az éjjelen nagyon békés volt az álmuk.

Másnap, amint beköltöztek, szigorú és nehéz lakat függött a kerti ajtón, s hiába kérdezték az okát, az asszony csak ennyit mondott: – Most hideg van, nem lehet kimenni. Majd tavasszal odaadom a kulcsot, majd ha melegebb lesz.

A fiúk beletörődtek, de minden reggel úgy ébredtek, hogy kinéztek az ajtó üvegszemén, megvan-e az a nejlonba bugyolált halom, mely idelát-szott a fák sora között. És minden nap figyelték az időt, nem fordul-e melegebbre; az időt, mely kezükbe pottyantja a kulcsot. Különben gyakran mondogatták egymást is biztatva, nem is baj, hogy nem mehetnek most a kertbe, hideg van még, minden kopár, de milyen öröm lesz majd, ha kivirulnak a fák, és a virágágak megtelnek étellel.

A tél azonban hosszan benyúlt a tavaszba, s az üres fekete esteken a diákok plédekbe burkolóztak – néha-néha elkalandozva tekintetükkel a kert felé – s tanultak. Nem jártak sehova, csak nagy ritkán az öreg belvárosi presszóba, hol a pult üvegorítása visszatükrözte a hátuk mögött futó életet.

Végre elolvadt a hó, és április derekán életre kelt minden növény. Puhazöld fű sarjadt, a fény lecsordult élükön, s a földből apró életkeket bontott. És végre a kulcs is előkerült, de még mindig nem volt itt a megfelelő alkalom – így érezték. Amire ennyit várunk, azt nem lehet ilyen mohón bekebelezni, azt ünneppé kell tenni!

Úgy határoztak, hogy május első napján közös reggelit rendeznek a kerti asztalnál. Már egy héttel előtte sorba járták a boltokat finom falatok után kutatva, elképzelték, amint az étkekkel megrakodva átvonulnak a fák sorfala között mintegy diadalmenetben, de erről egymás között sem mertek beszélni. Az ünnep vasárnapra esett, és szombat estére már a kamra polca megroskadt a gömbölyű zsömlék, a rózsaszín sonka, a vaj sárgája alatt; külön tálcán sorakoztak a sütemények, másikon a sokféle gyümölcs, aztán az italok, s középen állott a bordó óbor meg a hófehér búzakenyér.

Izgatottan feküdtek le, nem jött álom a szemre, mint a megszentelt gyermekkorban, a karácsonyfa estéjét megelőző éjszakán.

Reggel azonban borúra ébredtek. Kövér esőcseppek verték a kerti ajtó üvegét. Nem hitték el, s elnyújtott, fölösleges mozdulatokkal lassították a mosakodást, öltözködést. Végül mégiscsak letelepedtek, s onnan figyelték a felhőket, hátha hamarabb veszik észre azt a csöppet, mely utolsóként válik el az égtől, s akkor felkiálthatnak: – Végre! Hát, mégis megérte! De az eső egyre csak esett, hólyagos tócsákat merítve, és – a bent ülők számára úgy tűnt – az ajtó kicsiny üvege mindegyre zsugorodott, míg egyszerre mindent elzárt, csak a lány kerek, fehér arcát nagyította hatalmasá, gyönyörűvé.

Egyikük hirtelen felugrott, feltépte az ajtót, de meg is torpant, s állt kicsit a zuhogó esőben. A lány a kút peremén mintha intett, s szólt is volna: – Gyere! – legalábbis a fiú erőt merített valamiből, és megindult az ösvényen. De amint közeledett, a szobor mintha növekedni kezdett volna, s ő attól félt, ha még egy lépést tesz, ráomlik, betemeti ez a hatalmas és gyönyörű asszonytest. Akarata darabokra tört, és lepergett a csikorgó kavicsok közé.

Egész nap a szobában ültek az eső monoton hullását figyelve.

Estére végül a kamrába gyűltek, s csak úgy állva nekiláttak az evésnek. De a gyümölcsök megbarnultak addigra, a vaj megavasodott, megposhadtak az italok, s ecetessé lett a bor. Másnap korán reggel kiköltöztek. Ki erre, ki arra keresett magának szállást.

Évtizedek múltán találkoztak véletlenül egy tárlaton. Hajukat, szakállukat már fehérre borzolta az idő. Körülöttük szobrok feszültek, ércbe, kőbe, márványba faragottak, anyagukat szaggatóan, s ők ismét úgy álltak ott, mint régen, a másik szavára várva csillogó gyermekszemmel. De egyikük sem szólalt meg, tekintetük újra megöregedett, úgy mentek el egymás mellett.